

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

ГОЛИНСЬКОГО ЮРІЯ ОЛЕГОВИЧА

на тему «**Організація казначейського обслуговування бюджетів в умовах реформування державних фінансів в Україні**», подану на здобуття

наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю

08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

1. Актуальність теми дослідження

Сучасний етап розвитку України характеризується активізацією процесів економічної трансформації, реалізації реформи місцевого самоврядування та податково-бюджетної децентралізації, в межах якої має місце надання органам місцевого самоврядування більшої самостійності у реалізації поставлених перед ними соціальних та економічних проблем. В таких умовах для Державної казначейської служби України актуалізуються завдання пошуку та реалізації нових методик управління наявними грошовими потоками державного та місцевих бюджетів, які б забезпечували перш за все ефективне управління бюджетами, зі збереження головних принципів: ефективності, прозорості, справедливості та цільового спрямування.

Разом з тим, в процесі виконання бюджетів виникають одночасно складні і неординарні проблеми, без вирішення яких неможливо досягнути належного рівня оптимізації управління коштами державного та місцевих бюджетів, забезпечити подальше вдосконалення процесу виконання бюджетів та підвищити ефективність дій усіх учасників бюджетного процесу. В контексті розв'язання цих проблем значної наукової та практичної цінності набуває дослідження Голинського Ю.О., присвячене розробці та обґрунтуванню теоретичних положень та практичних

рекомендацій щодо вдосконалення процесу обслуговування бюджетів органами Державної казначейської служби України.

Тема дослідження пов'язана з науковими програмами, пріоритетними напрямками розвитку науки і технологій, які визначаються Міністерством освіти і науки України. Дослідження Голинського Ю.О. проводилося у рамках наукових досліджень, передбачених планом науково-дослідницьких робіт кафедри міжнародної економіки та теорії фінансів Львівської державної фінансової академії, зокрема «Фінансова безпека держави в умовах глобалізації» (2011-2013 рр.) (номер державної реєстрації – 0111U006431) та «Конкурентоспроможність країни в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації – 0114U002793) (2014-2017 рр.). Особисто автором обґрунтовано значення якісного та ефективного обслуговування бюджетів органами Казначейства України для забезпечення фінансової безпеки держави та його роль у підвищенні конкурентоспроможності країни в умовах євроінтеграції та глобалізації..

2. Мета і результати дослідження, що винесені на захист. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Метою дослідження є розробка та обґрунтування теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесу обслуговування бюджетів органами Державної казначейської служби України. Зазначена мета відповідає темі дослідження. Завдання дослідження логічно випливають з поставленої мети та безпосередньо пов'язані із отриманими дисертантом елементами наукової новизни. Об'єкт і предмет дослідження визначено згідно науково-методичних вимог до дисертаційних робіт.

Дисертант виносить на захист результати власного дослідження, які вирішують наукові задачі щодо вдосконалення процесу обслуговування бюджетів органами казначейської системи України. Обґрунтованість наукових положень дисертації, їх достовірність й новизна забезпечуються

застосуванням автором загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Метод порівняльних переваг застосовувався для обґрунтування доцільності функціонування казначейської системи обслуговування бюджетів в Україні. При проведенні аналізу стану виконання бюджетів використовувався горизонтальний аналіз (для порівняння показників бюджету з відповідними показниками за попередні періоди, а також співставлення планових показників з фактичними); вертикальний аналіз (для виявлення структури бюджету, відповідних часток окремих бюджетних складових в підсумковому значенні, а також їхній вплив, значення і роль у загальному результаті); трендовий аналіз (для визначення трендів та тенденцій в динаміці бюджетних показників). факторний аналіз (для визначення ступеню впливу окремих факторів на певні бюджетні показники), метод коефіцієнтів (при розробці та розрахунку відносних показників процесу виконання бюджетів). При оцінці видатків на функціонування служби використовувались методи статистичного аналізу (зокрема, метод групування для розрахунку економічного ефекту від реалізації пропонованих ідей – групування управлінь ДКСУ за ознакою кількості клієнтів, що ними обслуговуються). Також застосовувався метод аналізу та синтезу при визначенні закономірностей, що мають місце в процесі казначейського обслуговування бюджетів та перспектив його розвитку. У формуванні результатів дослідження використовувалися графічні та графоаналітичні методи.

До найбільш вагомих наукових результатів виконаної дисертаційної роботи можна віднести:

- Обґрунтовано доцільність законодавчого закріплення обов'язку використання системи дистанційного обслуговування клієнтів казначейства новоствореними в результаті адміністративно-територіальної реформи радами громад та розраховано економічний ефект від його реалізації на практиці (п.3.3);
- Удосконалено наукові підходи до формування механізму казначейського обслуговування бюджетів, що на відміну від уже

існуючого, доповнений детальною характеристикою його складових і обґрунтуванням взаємозв'язку між ними (п.3.1);

- Розвинуто наукові підходи до організації процесів касового обслуговування грошових потоків в системі органів Державної казначейської служби України, що створить можливість ефективно використовувати тимчасово вільні кошти та мінімізувати витрати бюджетних коштів (п.3.1);
- Розроблено пропозиції з удосконалення організації внутрішнього контролю в казначейській системі шляхом впровадження у практику запропонованої моделі проведення внутрішнього контролю та бюджетного аудиту (п.3.2);
- Удосконалено наукові засади функціонування інформаційної системи Казначейства України, що дозволить значно покращити ефективність прийняття управлінських рішень у процесі реалізації державної фінансової політики в сфері казначейського обслуговування бюджетів за рахунок збільшення оперативності доступу до актуальної, достовірної та повної інформації щодо стану та динаміки показників виконання бюджетів (п.3.3);
- Розвинуто понятійний апарат предмету дослідження, зокрема в частині пропозиції авторських визначень понять: «виконання бюджету», «касове виконання бюджету», «ліквідність балансу казначейства», «методи управління ліквідністю», «внутрішній контроль», «фінансовий внутрішній контроль», «адміністративний внутрішній контроль», «аудит ефективності» та ін. (п.1.1, п.3.1, 3.2);
- Подано рекомендації щодо можливостей використання актуального зарубіжного досвіду казначейського обслуговування бюджетів, які, на відміну від уже існуючих, конкретизовані та адаптовані до сучасних реалій (п.1.3).

Загалом, отримані здобувачем наукові результати та висновки характеризуються високим рівнем обґрунтованості. Вони отримані за

допомогою сучасних методів наукових досліджень, на підставі значного обсягу статистичної та наукової інформації.

3. Достовірність і новизна наукових положень висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Достовірність одержаних в дисертаційній роботі результатів підтверджується змістовним опрацюванням значного масиву теоретичного, методичного та статистичного матеріалу. Залучення дисертантом достатньої кількості наукових джерел дозволило здійснити порівняння різних точок зору на досліджувану проблему, що підтверджує достовірність теоретичних розробок автора (розділ 1). Дисертант широко використовує і коректно оцінює опубліковані праці вітчизняних і зарубіжних вчених та проблемно-дискусійний матеріал за темою дослідження.

Аналітична частина дисертації забезпечується системним підходом, міждисциплінарним аналізом та синтезом основних положень економічних дисциплін. Їх достовірність забезпечується також результатами, отриманими із застосуванням різних методів наукового дослідження. Таким чином були сформульовані теоретико-методичні основи організації казначейського обслуговування бюджетів, рекомендації щодо підвищення його ефективності на державному та місцевому рівнях, удосконалення внутрішнього контролю в системі державного казначейства.

Оцінка новизни дисертаційних положень, пропозицій і рекомендацій здобувача дозволяє зробити висновок, що вони є вагомими для науки й практики і можуть використовуватися у навчальному процесі та у практиці регіонального управління. Результати виконаного дослідження, які набули форми авторських висновків та пропозицій є достовірними, оскільки ґрунтуються на теоретичних засадах фінансової науки.

Розроблені пропозиції дисертанта є результатом ґрунтовного аналізу даних та за своїм змістом є придатними для використання в практиці управління усіх рівнів, що підтверджується актами про впровадження

результатів дослідження. Результати роботи використані у практичній діяльності управління Державної казначейської служби України у Миколаївському районі Львівської області при обґрунтуванні та прийнятті управлінських рішень стосовно вдосконалення процесу обслуговування бюджетів, зокрема в частині впровадження інноваційних інформаційних систем (довідка №01-21/230 від 15.05.2015); територіального управління Рахункової палати по Львівській, Волинській, Рівненській, Тернопільській, Івано-Франківській та Закарпатській областях, зокрема в частині використання пропонованих методичних підходів до аналізу виконання бюджетів (довідка №18-22/нд від 06.08.2015р.) та Департаменту фінансів Львівської обласної державної адміністрації (довідка №10-16/1437 від 06.08.2015р.), зокрема, в частині планування грошових потоків в процесі виконання бюджетів.

4. Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

За результатами дослідження опубліковано 24 наукових праці (23 – одноосібні), з яких: 1 колективна монографія, 9 статей у наукових фахових виданнях, 1 публікація у закордонному виданні. Загальний обсяг публікацій становить 5,96 д.а.

Опубліковані роботи Голинського Ю.О. відображають основні положення дисертації, відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України до структури та оформлення.

Публікації повністю відображають задекларовану новизну наукових досліджень та висновки і пропозиції, зроблені у роботі. Автореферат дисертації також відображає основні результати проведеного дослідження. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають автору право публічного захисту дисертації.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

5. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

В дисертаційній роботі Голинського Ю. О. є низка висновків й тверджень, які можна віднести до категорії дискусійних і таких, що потребують уточнення, зокрема:

1) Автор недостатньо аргументовано підійшов до обґрунтування положення наукової новизни щодо доцільності законодавчого закріплення обов'язку використання системи дистанційного обслуговування клієнтів казначейства новоствореними в результаті адміністративно-територіальної реформи радами громад та розрахунку економічного ефекту від його реалізації на практиці (с.8 дисертації).

В п. 3.3 розглянуто переваги запровадження системи дистанційного обслуговування клієнтів через ПТК «Клієнт Казначейства – Казначейство». Однак, варто було б чітко вказати, чому лише ради *об'єднаних* територіальних громад, на думку автора, будуть законодавчо зобов'язані використовувати дану систему і які саме законодавчі акти потребують доповнення даною нормою.

Дискусійність проведеної оцінки економічного ефекту від практичної реалізації даної пропозиції зумовлена тим, що автор свої розрахунки базує на припущенні переведення *усіх* клієнтів ДКСУ на дистанційне обслуговування. Крім цього, при здійсненні оцінки не враховані інші функції покладені на управління ДКСУ, що не дозволяє говорити про однозначне скорочення штатів їх працівників.

2) Зважаючи на те, що відповідно до теми дисертаційної роботи проблеми казначейського обслуговування бюджетів досліджуються «... в умовах реформування державних фінансів в Україні», додаткового пояснення потребує питання, які саме реформи автор вважає такими, що чинять найбільший вплив на функціонування казначейської системи в державі. Дане питання актуалізоване значною кількістю реформ, які сьогодні переживає Україна і які можуть мати різноспрямований вплив на бюджетну систему.

3) На с.46-47 автор вірно наголошує на необхідності оцінювання якості казначейської системи в розрізі фінансового, соціального та політичного аспектів. Натомість в аналітичній частині роботи розраховано низку показників, які характеризують виключно фінансовий аспект (фінансову стійкість Державного бюджету України (с.105-108), а також аналіз виконання органами ДКСУ своїх функцій щодо обслуговування бюджетів у кількісному та фінансовому вимірі (с.110-128)). На мою думку, особливу практичну цінність мали б результати оцінки соціальної та політичної ефективності казначейської системи України, однак це не знайшло свого відображення у роботі.

4) У третьому розділі дисертації значну увагу приділено питанням удосконалення внутрішнього контролю системі ДКСУ. Зокрема автором розроблено схему аудиту ефективності діяльності Казначейства України, в межах якої виокремлено блок «критерії оцінки ефективності та результативності» (с.175), однак переліку та принципів виокремлення таких критеріїв не наведено, що суттєво знижує наукову та практичну цінність цієї розробки.

5) В роботі не знайшли відображення проблеми розмежування повноважень між учасниками бюджетного процесу. Зважаючи на актуальність та гостроту питання щодо пересікання завдань органів казначейства та інших учасників бюджетного процесу (насамперед, органів державної фіскальної служби, органів державної фінансової інспекції, Міністерства фінансів та місцевих фінансових органів) в процесі виконання бюджетів, автору варто було б дослідити чи розв'язується ця проблема в умовах сучасних реформ у сфері державних фінансів.

Проте зазначені зауваження та недоліки суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Заключний висновок

Дисертаційна робота Голинського Юрія Олеговича «Організація казначейського обслуговування бюджетів в умовах реформи державних

фінансів в Україні» є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну науково-прикладну задачу суттєвого значення для економічної науки, а саме обґрунтування теоретико-методичних і прикладних основ вдосконалення процесу обслуговування бюджетів органами Державної казначейської служби України.

Дисертація викладена автором особисто, відповідає вимогам МОН України, зокрема пп. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24.07.2013 р. та спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Всі основні наукові результати достатньо повно висвітлені у друкованих працях.

Автор дисертації Голинський Юрій Олегович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

заступник директора з наукової роботи,
завідувач відділу регіональної фінансової політики
ДУ «Інститут регіональних
досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України»,
доктор економічних наук, професор



Сторонянська І.З.